



## LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01516 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225/219 1152, faks. (8 5) 261 2077,  
 el. p. – smmin@smm.lt, http://www.smm.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.  
 Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos aukštųjų mokyklų  
 profesinių sąjungų susivienijimui

2016-01-22 Nr. SR-293  
 Į 2015-12-07 Nr. 2015-10  
 2015-12-11 Nr. 23-4406  
 2015-12-14 Nr. 12

Kopija

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijai

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijai

Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo, mokslo  
 ir kultūros komitetui

### DĖL KREIPIMOSI

Švietimo ir mokslo ministerija gavo Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimo 2015 m. gruodžio 7 d. raštą Nr. 2015-10 ir gruodžio 14 d. raštą Nr. 12, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2015 m. gruodžio 11 d. pavedimą Nr. 23-4406 ir susipažino su išsakyta nuomone dėl Lietuvos aukštojo mokslo sistemos situacijos ir šiuo metu Lietuvos Respublikos Seime (toliau – Seimas) svarstomo Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas).

Atsakydami paaiškiname, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucija) 40 straipsnį ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (toliau – Mokslo ir studijų įstatymas) 7 straipsnį aukštosioms mokykloms suteikta autonomija, apimanti akademinę, administracinę, ūkio ir finansų tvarkymo veiklą, grindžiamą savivaldos principu, akademinę laisvę. Aukštosios mokyklos turi teisę nustatyti savo struktūrą, vidaus darbo tvarką, darbuotojų skaičių, jų teises, pareigas ir darbo apmokėjimo sąlygas, pareigybių reikalavimus, pagal galimybes pasiūlo ir suteikia darbo sąlygas, nustato reikalavimus mokslo darbuotojų ir dėstytojų pareigoms eiti. Taip pat pažymėtina, kad Mokslo ir studijų įstatymo 6 straipsnio 4 dalies nuostatos apibrėžia specialų valstybinės aukštosios mokyklos kaip viešosios įstaigos statusą, kuris stiprina aukštosioms mokykloms suteiktą autonomiją, sudaro sąlygas valstybinėms aukštosioms mokykloms lanksčiai veikti dinamiškoje aplinkoje, disponuoti turtu, nustatyti darbuotojų darbo užmokestį.

Atkreipiame dėmesį, kad Seimui pateiktas Įstatymo projektas buvo svarstytas ir vertinamas Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto posėdžiuose, kuriuose dalyvavo visų suinteresuotų institucijų, taip pat ir Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimo atstovai.

Manome, kad aukštosios mokyklos autonomija turi derėti su atskaitomybe visuomenei ir valstybei. Norint išvengti aukštųjų mokyklų uždarumo, daugelyje užsienio valstybių į aukštųjų mokyklų tarybų sudėti įtraukiami aukštojo mokslo plėtra suinteresuotų organizacijų atstovai. Išorinių ir vidinių aukštųjų mokyklų tarybų narių santykis įvairiose valstybėse skirtingas, tačiau valdymo modelio, kai aukštąją mokyklą valdo tarybos, sudarytos iš vidinių narių, visuotinai atsisakoma.

Įstatymo projektu siūlomas valdymo modelis derinamas su aukštosios mokyklos savivalda, laikantis Konstitucijoje ir Mokslo ir studijų įstatyme įtvirtinto aukštųjų mokyklų autonomijos principo – išlieka trys aukštosios mokyklos valdymo organai: taryba, senatas (kolegijose – akademinė taryba) ir vienasmenis valdymo organas – rektorius (kolegijose – direktorius). Pažymime, kad Įstatymo projekte pateiktam aukštųjų mokyklų tarybų sudarymo modeliui pritarė ir aukštųjų mokyklų atstovai.

Įstatymo projektu taip pat siūloma stiprinti aukštųjų mokyklų autonomiją, suteikiant aukštosioms mokykloms valstybės turtą ilgesniam terminui, kuris garantuos sklandų infrastruktūros projektų vykdymą, sudėtingos infrastruktūros objektų (botanikos sodų, valstybės kultūros paminklų) funkcionalumą ir išsaugojimą ateities kartoms. Todėl plečiama valstybinių aukštųjų mokyklų valdomo valstybės turto neliečiamumo sritis, įtraukiant kilnojamąsias kultūros vertybes, ir ilginamas valstybės turto perdavimo valstybinei aukštajai mokyklai pagal patikėjimo sutartį terminas – nuo 20 metų iki 99 metų.

Manome, kad „studijų krepšelio“ principas sudaro galimybes studentui pasirinkti aukštąją mokyklą, geriausiai atitinkančią jo lūkesčius, skatinant aukštąsias mokyklas daugiau dėmesio skirti studijų kokybei. Atkreipiame dėmesį į tai, kad Įstatymo projektu nekeičiamas studijų finansavimo principas „lėšos seka paskui studentą“, tačiau siūloma racionaliau planuoti, sudarant galimybę Lietuvos Respublikos Vyriausybės suplanuotas lėšas pirmosios pakopos studijų vietoms finansuoti paskirstyti ne pagal studijų sritis, bet pagal studijų krypčių grupes, atskiras studijų kryptis, o menų studijoms – ir pagal studijų programas ar specializacijas. Taip pat Įstatymo projektu siūloma naujovė – sutartys su valstybinėmis aukštosiomis mokyklomis, kuriose nustatomi valstybės įsipareigojimai dėl aukštosios mokyklos finansavimo ir aukštosios mokyklos įsipareigojimai dėl veiklos pagal apibrėžtus kriterijus (studijų prieinamumas ir rezultatyvumas; mokslo (meno) ir studijų kokybė ir kompetencija; mokslo ir studijų tarptautiškumas, tarpinstitucinis bendradarbiavimas, mokslo ir studijų integralumas). Pažymime, kad nuo 2015 metų Švietimo ir mokslo ministerija siūlo aukštosioms mokykloms taikyti mažiausią stojamąjį balą, kuris galiotų tiek siekiantiesiems gauti valstybės finansuojamas vietas, tiek stojantiesiems į valstybės nefinansuojamas vietas. Siekiama, kad minimalus stojamasis balas taptų motyvacija mokiniams dar geriau mokytis ir siekti geresnių mokymosi rezultatų. Taip pat pagerėtų bendras šalies švietimo sistemos lygis ir konkurencingumas tarptautinėje erdvėje. Įvedus konkursinį balą, pagerėtų aukštojo mokslo kokybė, nes studijuotų labiau motyvuoti ir pažangesni studentai.

Įstatymo projektu taip pat siūloma kelti studijų ir mokslinių tyrimų kokybę ir tarptautiškumą. Numatoma galimybė mokslo ir studijų institucijoms doktorantūrą vykdyti kartu su verslo subjektais. Taip bus skatinamas bendradarbiavimas, o verslas kartu su universitetais galės atlikti rinkoje pritaikomus aukštos kokybės mokslinius tyrimus, atsiradus daugiau galimybių dirbti mokslinį darbą.

Pažymime, kad mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir meno veiklos yra finansuojamos pagal valstybės galimybes iš valstybės biudžeto, nacionalinių mokslo ir nacionalinių kompleksinių programų, kitų konkursinių projektų – tokiu būdu mokslo ir studijų institucijoms yra sudaroma pakankamai galimybių atnaujinti jų infrastruktūrą, sukurti darbo vietas ir sąlygas mokslo darbuotojams.

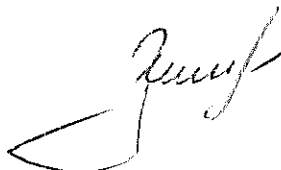
Manome, kad greitai besikeičianti visuomenė, jos poreikiai, interesai, demografinė situacija, konkurencinga aplinka Lietuvoje ir tarptautinėje erdvėje, taip pat valstybės politika ir jos finansiniai ištekliai sudaro aplinkybes keistis aukštosioms mokykloms, o jų vadovams – priimti atitinkamus

sprendimus. Todėl mokslo ir studijų institucijose atsirandantys pokyčiai gali daryti įtaką tiek įvairiems reikalavimams dirbti mokslinį ar pedagoginį darbą, tiek darbo sąlygoms.

Informuojame, kad šiuo metu vyksta konsultacijos dėl Švietimo šakos kolektyvinės sutarties. Per konsultacijas svarstomi Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimui aktualūs klausimai.

Taip pat informuojame, kad šiuo metu yra rengiamas aukštojo mokslo kokybės gerinimo veiksmų planas, kurio projektas bus pateiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybei iki š. m. vasario 1 d. Į plano rengimą bus įtraukti Lietuvos aukštųjų mokyklų, studentų organizacijų, verslo atstovai ir Valstybės pažangos tarybos nariai.

Švietimo ir mokslo ministrė



Audronė Pitrenienė